

1 Pierādīšanas pienākums

1.1 Kādi ir pierādīšanas pienākuma noteikumi?

Saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem pamatprincips ir tāds, ka personām, kuras pieprasa pienākuma izpildi, sava prasība ir jāpierāda. Tāpat personām, kuras apgalvo, ka pienākums tām vairs nav saistošs, ir jāpierāda, ka tās ir veikušas maksājumu vai ir izpildījušas darbību, kas tās atbrīvo no pienākuma.

1.2 Vai pastāv noteikumi, kas atbrīvo noteiktus faktus no pierādīšanas pienākuma? Kādos gadījumos? Vai ir iespējams iesniegt pierādījumus, lai pierādītu, ka kāds juridisks pieņēmums, nav pareizs?

Atsevišķos gadījumos Luksemburgas tiesību aktos ir paredzēti pieņēmumi, kas atbrīvo personu no tāda fakta pierādīšanas, kura pierādīšana būtu sarežģīta vai neiespējama. Pieņēmumi ir secinājumi, kuri tiek izdarīti uz likuma pamata vai kurus izdara tiesa, par nezināmu faktu, pamatojoties uz zināmu faktu.

Likumā ir noteikti divu veidu pieņēmumi. Pirmkārt, ir tiesiskie pieņēmumi, kurus konkrētai rīcībai vai faktiem piesaista ar konkrētu likumu. Otrkārt, ir pieņēmumi, kuri nav noteikti tiesību aktos un par kuriem var izlemt tiesa, kas pieņems tikai būtiskus, precīzus un konsekventus pieņēmumus.

Vispārēji runājot, ir iespējams sniegt pierādījumus, lai atspēkotu pieņēmumus. Piemēram, ja laulātam pārim piedzimst bērns, pieņem, ka bērna tēvs ir bērna mātes vīrs. Tomēr ir iespējams ierosināt prasību, lai apstrīdētu paternitāti.

Daudz retāki ir gadījumi, kad pieņēmumi ir neatspēkojami, proti, pierādījumus pieņēmumu atspēkošanai nav iespējams iegūt.

1.3 Kādā apmērā tiesai ir jābūt pārliecinātai par kādu faktu, lai tā varētu pamatot savu spriedumu ar šo faktu?

Faktu novērtējums ir tiesas ziņā, un tas ir absolūts. Ja pastāv šaubas, tiesa pārliecinās, vai pastāv būtiski, precīzi un konsekventi pierādījumi, un pieņem vai noraida pierādījumus atkarībā no apgalvoto faktu ticamības.

2 Pierādījumu iegūšana

2.1 Vai pierādījumi vienmēr jāiesniedz kādai no lietas pusēm, vai arī atsevišķos gadījumos tiesnesis var iegūt pierādījumus pēc savas iniciatīvas?

Tiesa pēc puses pieprasījuma var izdot pierādījumu iegūšanas rīkojumu. Tomēr atsevišķos gadījumos tiesas var iegūt pierādījumus arī pēc savas iniciatīvas.

2.2 Ja kādas puses lūgums pieņemt pierādījumu tiek apmierināts, kas noteik tālāk?

Tiesa informē norīkoto ekspertu par uzdevuma būtību. Eksperts uzaicina ierasties tiesā puses un trešās personas, kurām ir jāpalīdz pierādījumu iegūšanā.

Saskaņā ar sacikstes principu pierādījumi ir iegūstami, pusēm klātesot.

2.3 Kādos gadījumos tiesa var noraidīt puses lūgumu pieņemt pierādījumu?

Pierādījumu iegūšanas rīkojumu var izdot jebkurā gadījumā, kad tiesai nav pietiekami daudz informācijas lēmuma pieņemšanai.

Pierādījumu iegūšanas rīkojumu attiecībā uz apgalvojumu par kādu faktu var izdot tikai tad, ja pusei, kura izsaka apgalvojumu, nav pietiekamu pierādījumu, lai to pamatotu. Nekādā gadījumā nedrīkst izdot pierādījumu iegūšanas rīkojumu, lai kompensētu puses nolaidību pierādījumu vākšanā.

Tāpat tiesām ir jāaprobežojas ar tādu līdzekļu izvēli, kas būtu pietiekami, lai strīdu atrisinātu; tām jāizvēlas vienkāršāks un lētāks risinājums.

2.4 Kādi ir dažādie pierādījumu veidi?

Dažādie pierādījumu veidi ietver dokumentētus pierādījumus, mutvārdu pierādījumus, pieņēmumus, atzīšanu un apliecinātus pierādījumus.

2.5 Kādas ir metodes, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, un vai tās atšķiras no metodēm, kādas izmanto, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, kas ir eksperti? Kādi ir noteikumi attiecībā uz rakstveida pierādījumu un eksperta atzinuma/viedokļa iesniegšanu?

Metodes pierādījumu iegūšanai no lieciniekiem un ekspertiem

Ja liecinieku sniegti pierādījumi ir pieļaujami, tiesa var iegūt pierādījumus no trešām personām, kuras, iespējams, var viest lielāku skaidrību par attiecīgajiem faktiem, jo personiski tos pārzina. Pierādījumi var būt sniegti apgalvojumu veidā, vai arī tos var apkopot ar pētnieciskām metodēm atkarībā no tā, vai tie ir rakstiski vai mutvārdu pierādījumi.

Tiesa var prasīt, lai jebkura persona, kuru tā izvēlas, iesniedz skaidrojumu apgalvojumu, konsultāciju vai eksperta atzinuma veidā par faktiem, attiecībā uz kuriem ir nepieciešams eksperta izskaidrojums. Ja atzinumam nav jābūt iesniegtam rakstiski, tiesa var ļaut ekspertam izklāstīt atzinumu mutiski sēdes laikā; tiek izveidots eksperta atzinuma pieraksts, ko paraksta tiesnesis un tiesas sekretārs.

Noteikumi attiecībā uz rakstisku pierādījumu un rakstisku eksperta ziņojumu vai atzinumu iesniegšanu

Rakstiski pierādījumi

Puse, kura pamatojas uz kādu dokumentu, nodrošina, lai tas būtu pieejams arī citiem lietas dalībniekiem. Tas jādara pieejams, saņemot apstiprinājumu vai iesniedzot to tiesas kancelejā (*greffe*). Dokumenti ir jādara pieejami bez iepriekšēja aicinājuma.

Ekspertu rakstiski ziņojumi vai atzinumi

Eksperti savus ziņojumus iesniedz tiesas kancelejā. Tiek sagatavots viens ziņojums, pat ja ir pieaicināti vairāki eksperti; ja viedokļi ir atšķirīgi, katrs eksperts sniedz savu atzinumu. Ja eksperts ir lūdzis cita eksperta atzinumu par specializācijas jomu, kas ir atšķirīga no paša specializācijas, šādu atzinumu atkarībā no lietas veida pievieno sēdes protokolam vai lietas materiāliem.

2.6 Vai kādas noteiktas pierādīšanas metodes ir nozīmīgākas par citām?

Daži pierādījumu veidi ir spēcīgāki par citiem:

publiski dokumenti (*acte authentique*), ko sagatavojis valsts amatpersona (notārs, tiesu izpildītājs u. c.), veicot amata pienākumus, ir uzskatāms par pierādījumu, ja vien nav pierādīts, ka tas ir nepatiess;

pušu starpā noslēgts un parakstīts privāts dokuments (*acte sous seing privé*), neiesaistot valsts amatpersonu, uzskatāms par pierādījumu, ja vien nav pierādījumu par pretējo;

mutvārdu pierādījumi un citi pierādījumu veidi ir tiesas ziņā.

2.7 Vai noteiktu faktu pierādīšanai ir obligāti jāizmanto noteikta veida pierādīšanas metodes?

Rakstiski pierādījumi ir nepieciešami, lai pamatotu juridisku darījumu (līgumu), kura vērtība pārsniedz 2500 EUR. Tomēr fakta (piemēram, negadījuma) pierādījums var būt jebkādā formā.

2.8 Vai lieciniekam saskaņā ar likumu ir pienākums sniegt liecību?

Likums nosaka lieciniekiem pienākumu sadarboties tiesvedībā, lai noskaidrotu patiesību.

2.9 Kādos gadījumos liecinieks var atteikties sniegt liecību?

Personas, kuras var pierādīt, ka tām ir pamatots iemesls, var tikt atbrīvotas no pierādījumu sniegšanas. No pierādījumu sniegšanas var atteikties puses vecāki vai citi tiešie radnieki, kā arī laulātais — pat pēc laulības šķiršanas.

2.10 Vai pret personu, kura atsakās liecināt, var piemērot sankcijas vai likt sniegt liecību piespiedu kārtā?

Lieciniekus, kuri nav ieradusies liecināt, var izsaukt ierasties tiesā uz viņu rēķina, ja tiek uzskatīts, ka viņu liecība ir vajadzīga. Lieciniekiem, kas nav ieradusies liecināt, un personām, kas bez pamatota iemesla atsakās sniegt liecību vai dot zvērestu, var uzlikt civiltiesisku sodu (*amende civile*) 50–2500 EUR apmērā.

Sodu un citas izmaksas var atcelt, ja attiecīgā persona var pierādīt, ka noteiktajā dienā tā nav varējusi ierasties tiesā.

2.11 Vai ir personas, no kurām nedrīkst iegūt liecības?

Par liecinieku var uzaicināt jebkuru personu, izņemot personas, kuras atzītas par tādām, ka tās nevar būt liecinieki.

Tomēr personas, kuras nevar liecināt, tik un tā var tikt uzklausītas ar tādiem pašiem nosacījumiem, bet nedodot zvērestu. Tomēr saistībā ar pieteikumu par laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu laulāto bērni un citi pēcnācēji nekādā gadījumā nevar sniegt pierādījumus par faktiem, uz kuriem balstās laulātie.

2.12 Kāda ir tiesneša un pušu loma, uzklusot liecinieku? Kādos apstākļos liecinieku var uzklusot videokonferencē vai ar citu tehnisku līdzekli palīdzību?

Tiesas un pušu loma, uzklusot liecinieku

Tiesas liecinieku pierādījumus uzklusa atsevišķi, tādā secībā, kā to lemj tiesa, pusēm klātesot vai tās pieaicinot. Liecinieki nevar liecību lasīt no iepriekš sagatavota materiāla.

Tiesa var uzklusīt liecinieku sniegtos pierādījumus vai iztaujāt lieciniekus par jebkādiem jautājumiem, par kuriem saskaņā ar tiesību aktiem var iegūt pierādījumus, pat ja šādi jautājumi lēmumā par pierādījumu iegūšanas rīkojumu nav pieminēti. Tiesas var atsaukt lieciniekus, konfrontēt tos savstarpēji vai ar pusēm, kā arī pēc nepieciešamības uzklusīt viņu liecības tehniskā eksperta klātbūtnē.

Liecības sniegšanas laikā puses nedrīkst lieciniekus pārtraukt, uzdot viņiem jautājumus vai censties viņus ietekmēt, kā arī nedrīkst viņus tieši uzrunāt, pretējā gadījumā pastāv izslēgšanas risks. Pēc tam, kad tiesnesis liecinieku ir iztaujājis, tiesnesis pēc saviem ieskatiem var lieciniekam uzdot jautājumus, kurus tiesnesim iesniegušas puses.

Videokonferences un citi tehniskie pasākumi

Padomes Regulas (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās mērķis ir uzlabot, vienkāršot un sekmēt sadarbību starp dalībvalstu tiesām saistībā ar pierādījumu iegūšanu. Luksemburgas tiesību aktos nav īpašu normu par videokonferencēm.

Videokonferences reglamentē Jaunā Civilprocesa kodeksa vispārējie noteikumi par liecinieku uzklusīšanu, tiesas personīgo vērtējumu un personīgu ierašanos tiesā. Tiesās ir uzstādīts nepieciešamais tehniskais aprīkojums. Videokonferencē, kas notiek noteiktajā datumā, piedalās tiesnesis, sekretārs, tulks un tehniskais darbinieks.

Tiesa var noteikt sagatavošanās pasākumu daļēju vai pilnīgu audio vai video ierakstīšanu. Ieraksts tiek uzglabāts tiesas kancelejā. Jebkura no pusēm uz sava rēķina var pieprasīt ieraksta kopiju vai transkripciju.

3 Pierādījuma izvērtēšana

3.1 Ja puse liecību ieguvusi nelikumīgi, vai tiesai ir kādi ierobežojumi sprieduma pieņemšanā?

Tiesa nepieņem prettiesiskā ceļā iegūtus pierādījumus, piemēram, ar slēpto kameru uzfilmētus materiālus vai noklausītu telefonsarunu ierakstus, ja persona par to nav bijusi informēta.

3.2 Ja esmu viena no lietās pusēm, vai mans paziņojums tiks uzskatīts par liecību?

Vispārēji runājot, lietas dalībnieku argumentiem nav pierādījuma spēka.

Saistītās saites

<http://www.legilux.lu/>

Lapa atjaunināta: 30/04/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.